

Key Highlights:

- เศรษฐกิจไทยระยะหลังต้องเผชิญกับการเติบโตที่อยู่ในระดับต่ำกว่าศักยภาพอย่างต่อเนื่อง จากเศรษฐกิจของประเทศคู่ค้าที่ชะลอตัวและกำลังซื้อในประเทศซึ่งยังฟื้นตัวไม่ทั่วถึง เพื่อประกอบการฟื้นตัวของอุปสงค์ในประเทศที่เปราะบาง โครงการ Digital Wallet ซึ่งคาดว่าจะเริ่มโอนเงินให้กับผู้เข้าร่วมโครงการช่วงไตรมาสที่ 4/2567 จึงเป็นหนึ่งในเครื่องมือที่จะช่วยหนุนการขยายตัวทางเศรษฐกิจในระยะข้างหน้าให้มีความต่อเนื่อง
- โครงการ Digital Wallet ถือเป็นมาตรการ Quick-win ที่จะผลักดันอุปสงค์ภายในประเทศให้ฟื้นตัวได้ทั่วถึงมากขึ้น ทั้งยังช่วยกระตุ้นความเชื่อมั่นต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจของไทย
- Krungthai COMPASS มองว่าโครงการ Digital wallet สามารถต่อยอดสู่การช่วยฟื้นเศรษฐกิจนอกระบบเข้าสู่ในระบบมากขึ้น ในภาวะที่เศรษฐกิจนอกระบบของไทยยังมีขนาดใหญ่ถึง 48.4% ของ GDP รวมถึงการต่อยอดไปสู่ Data driven economy และ Digital economy อย่างเต็มขั้นมากขึ้น

Digital Wallet

ตัวช่วยเศรษฐกิจไทย ในยามที่การฟื้นตัวยังเปราะบาง

April 11, 2024

นักวิเคราะห์

จมานนัย มากนวล

02-208-3597

chamadanai.marknual@krungthai.com

ณัฐพร ศรีทอง

0-2208-3576

natthaporn.sritong@krungthai.com

ชนม์นิธิศ ไชยสิงห์ทอง

0-2208-3589

chonnthit.chaisingthong@krungthai.com

This report is not intended to provide the basis for any evaluation of the financial instruments discussed herein. The information was obtained from various sources; we do not guarantee its accuracy or completeness. In particular, information provided herein should be regarded as indicative, preliminary and for illustrative purposes only. There is no representation that any transaction can execute at such terms or price.

Information provided in this report is not intended to constitute legal, tax or accounting advice in relation to entering into any transaction and does not have regard to the particular needs of any specific person who may receive this report. Clients should consult their own financial advisors regarding the appropriateness of investing in any investment strategies discussed or recommended in this report and should understand that statements regarding future prospects may not be realized. While all information this presentation has been produced or compiled from sources believed to be reliable, the Bank makes no representation as to its accuracy or completeness.

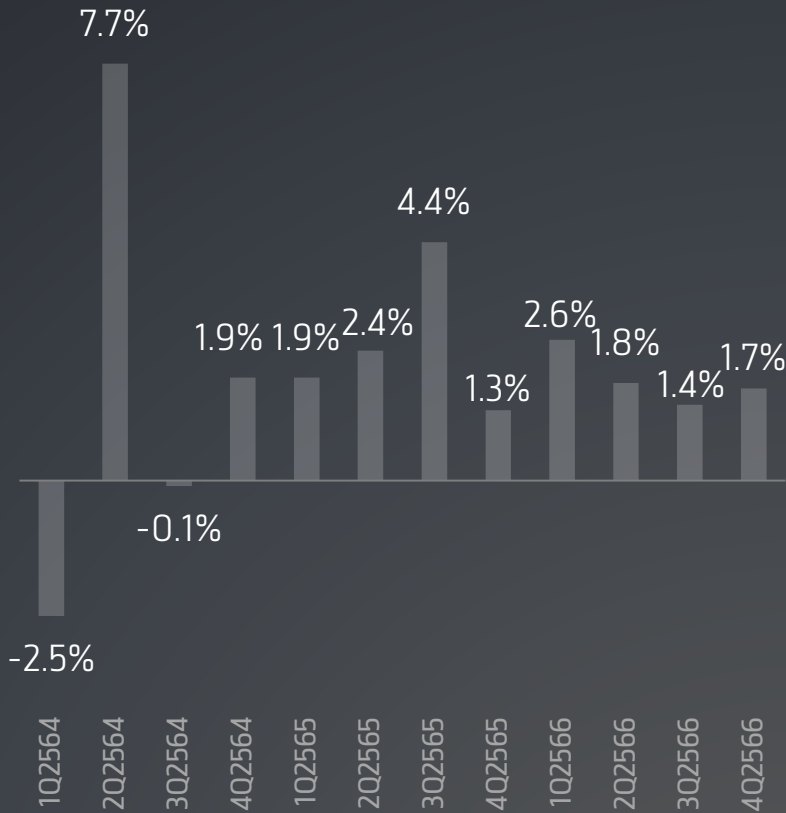
เศรษฐกิจไทย โตต่ำติดต่อกัน

การเร่งกระจายเม็ดเงินเข้าระบบ
มีความจำเป็น

การฟื้นตัวของเศรษฐกิจไทยหลังการแพร่ระบาดของ
ของโควิด-19 ต้องเผชิญกับการเติบโตที่เปราะบาง
ซึ่งในระยะหลังอัตราการเติบโตอยู่ในระดับต่ำกว่า
ศักยภาพมาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะตัวเลขจีดีพี
ล่าสุดในไตรมาสที่ 4/2566 ซึ่งเติบโตได้เพียง 1.7%YoY
จากปีก่อน และเมื่อเทียบรายไตรมาสแล้วหดตัวลง
-0.6%QoQSA จากช่วงไตรมาสก่อน ขณะที่ตัวเลข
ทั้งปี 2566 เศรษฐกิจไทยขยายตัวเพียง 1.9% ชะลอลง
จาก 2.5% ในปี 2565

อัตราการเติบโตของเศรษฐกิจไทยรายไตรมาส

ที่มา: สศช. วิเคราะห์โดย Krungthai COMPASS

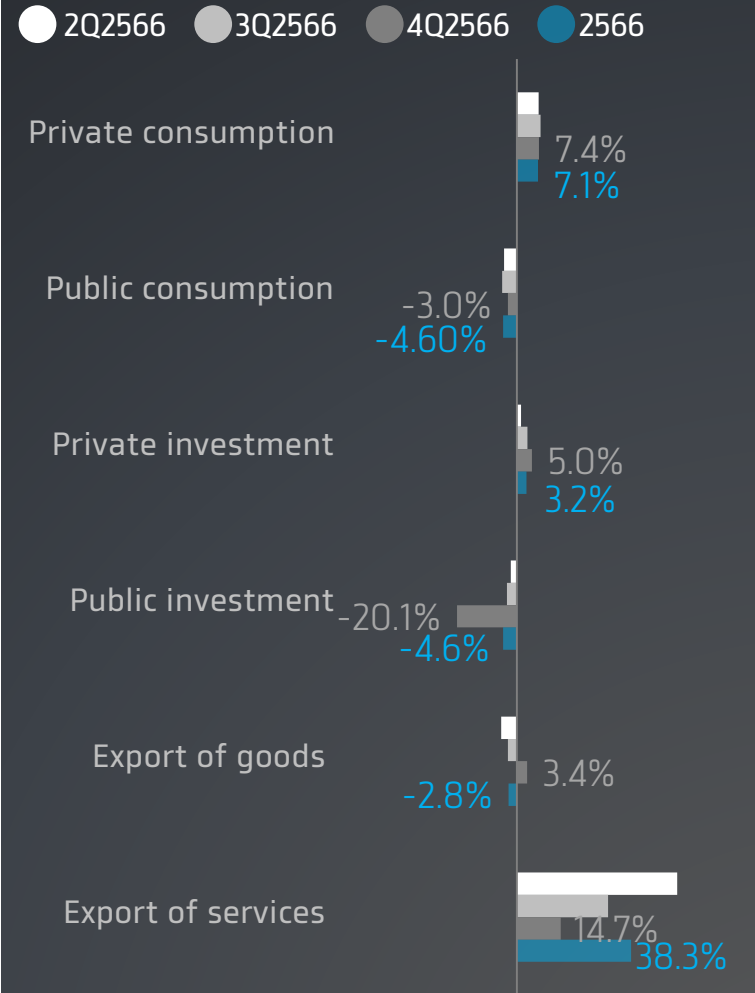

เมื่อพิจารณาถึงปัจจัยหลักที่จำกัดการเติบโตทางเศรษฐกิจจะพบว่า ไทยมิได้เผชิญกับแรงกดดันจากภาวะการชะลอตัวของเศรษฐกิจโลกที่ส่งผลให้การส่งออกสินค้าฟื้นตัวอย่างอ่อนแอเท่านั้น แต่ในภาคอุปสงค์ภายในประเทศ การใช้จ่ายเพื่อการบริโภคและการลงทุนของภาครัฐและเอกชนต่างอ่อนกำลังลง

ปัจจัยระยะสั้นประการหนึ่ง คือ กระบวนการงบประมาณปี 2567 ที่ใช้เวลานานกว่าที่คาด ซึ่งส่งผลกระทบต่อการใช้การบริโภคและการลงทุนของรัฐบาล นอกจากนี้ การบริโภคภาคเอกชนยังมีทิศทางชะลอตัวลงตามรายได้ที่ยังฟื้นตัวได้ไม่ทั่วถึงและภาระหนี้ครัวเรือน ภาวะดังกล่าวบ่งชี้ว่าเศรษฐกิจไทยกำลังขาดแรงส่งซึ่งจะจุดรั้งการฟื้นตัวในระยะข้างหน้า เศรษฐกิจไทยจึงต้องการแรงหนุนเพิ่มเติมจากนโยบายการเงินการคลังเพื่อการฟื้นตัวที่ต่อเนื่อง โครงการ Digital Wallet ซึ่งรัฐบาลมีแผนว่าจะเริ่มดำเนินการโอนเงินให้กับผู้เข้าร่วมโครงการในช่วงไตรมาสที่ 4/2567 จึงอาจเป็นแรงหนุนการฟื้นตัวต่อไปในระยะข้างหน้า

GDP growth by Component (%YoY)

ที่มา: สศช. วิเคราะห์โดย Krungthai COMPASS

โครงการ Digital Wallet

มาตรการสนับสนุนกำลังซื้อ เพื่อกระตุ้นการบริโภคในระยะข้างหน้า

มาตรการกระเป๋าเงินดิจิทัลหรือ Digital Wallet ถือเป็นเครื่องมืออัดฉีดเข้าระบบที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อกระตุ้นอุปสงค์ภายในประเทศซึ่งอยู่ในภาวะอ่อนแอ และช่วยประกอบการเติบโตทางเศรษฐกิจท่ามกลางอุปสงค์ภายนอกประเทศที่ฟื้นตัวอย่างเปราะบางและมีความเสี่ยงสูงจากปัจจัยหลายด้าน มาตรการ Digital Wallet นี้มีมูลค่าทั้งสิ้น 5.0 แสนล้านบาท หรือคิดเป็น 2.8% ของ GDP ซึ่งการโอนเงินโดยตรงถึงมือประชาชนเพื่อเพิ่มกำลังซื้อและหนุนการใช้จ่ายอุปโภคบริโภคผ่านร้านค้าปลีกในภูมิภาคจะช่วยให้กิจกรรมการค้าปลีกทยอยเข้าสู่ระบบ อันจะเป็นที่มาของรายได้รัฐบาลในอนาคต อีกทั้งยังผลักดันให้เกิดการพัฒนาระบบฐานข้อมูลและการใช้จ่ายอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งถือเป็นโครงสร้างพื้นฐานทางดิจิทัลที่สำคัญของประเทศ

สรุปโครงการ Digital Wallet

ที่มา: การแถลงข่าวผลการประชุมคณะกรรมการนโยบายโครงการเติมเงิน 10,000 บาท ผ่าน Digital Wallet (10 เม.ย. 2567) รวบรวมโดย Krungthai COMPASS

สาระสำคัญ

ผู้ได้รับสิทธิ์ ประชากรจำนวน 50 ล้านคน (ผู้มีอายุ 16 ปีขึ้นไป มีรายได้ไม่เกิน 8.4 แสนบาทต่อปี และมีเงินฝากไม่เกิน 5 แสนบาท)

เงื่อนไขการใช้สิทธิ์ในโครงการ รูปแบบการใช้จ่าย

- ประชาชนต้องใช้จ่ายผ่านร้านค้าขนาดเล็กในเขตพื้นที่อำเภอ
- การใช้จ่ายระหว่างร้านค้า สามารถใช้จ่ายข้ามพื้นที่ได้ โดยร้านค้าต้องเป็นร้านค้าขนาดเล็กหรือร้านสะดวกซื้อในระบบภาษี แต่ไม่รวมซูเปอร์มาร์เก็ต ห้างสรรพสินค้า และการค้าออนไลน์

สินค้าที่สามารถใช้จ่ายได้ในโครงการ

- สินค้าทุกประเภท ยกเว้น สินค้าขายหมู น้ำมัน บริการ และสินค้าออนไลน์

ระบบสำหรับรองรับโครงการ Super App ในลักษณะ open loop ที่ธนาคารต่างๆสามารถเข้าร่วมได้ ซึ่งจะพัฒนาขึ้นโดยสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล และ ทรูวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

แหล่งที่มาของเงินในโครงการ วงเงินทั้งสิ้นประมาณ 5.0 แสนล้านบาท โดยมีแหล่งที่มาของเงิน ได้แก่

- งบประมาณรายจ่ายประจำปี 2567 (จัดสรรโดยกลไกบริหารจัดการงบประมาณและงบกลาง) จำนวน 175,000 ล้านบาท
- งบประมาณรายจ่ายประจำปี 2568 จำนวน 152,700 ล้านบาท
- การดำเนินโครงการผ่านหน่วยงานของรัฐ จำนวน 172,300 ล้านบาท โดยให้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ดูแลกลุ่มเกษตรกรประมาณ 17 ล้านคน

ปฏิทินการดำเนินโครงการ ไตรมาสที่ 2/2567

สรุปแหล่งที่มาของเงินที่จะใช้ในโครงการ และนำเสนอ ครม. เพื่อพิจารณาอนุมัติ

ไตรมาสที่ 3/2567

เปิดให้ร้านค้าและประชาชนที่จะเข้าร่วมโครงการลงทะเบียน

ไตรมาสที่ 4/2567 ถึง ไตรมาสที่ 1/2568

ดำเนินการเติมเงินดิจิทัลวอลเล็ตให้ประชาชนสามารถใช้จ่ายได้ตามโครงการ ระยะ 6 เดือน

ผลกระทบทางเศรษฐกิจ ของโครงการ Digital Wallet

ที่มา: * จากการศึกษาของ ธปท. และสำนักงานประมาณของรัฐสภา
** การแถลงข่าวประชุมคณะกรรมการนโยบายโครงการเติมเงิน 10,000 บาท
ผ่าน Digital Wallet (10 เม.ย. 2567)

คาด Digital Wallet

จะหนุนการขยายตัวของ GDP ได้ประมาณ 1.2-1.6%

นโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจที่มุ่งเป้าไปยังกลุ่มผู้มีรายได้น้อย ปานกลางถึงระดับล่างให้เกิดการใช้จ่ายเพิ่มเติมผ่านร้านค้าปลีกในพื้นที่ใกล้บ้านจากการโอนเงินโดยตรง จะช่วยสร้างแรงกระตุ้นต่ออุปสงค์ภายในประเทศผ่านเงินที่ถูกหมุนเวียน ทั้งจากผู้บริโภคไปยังร้านค้าปลีก และจากร้านค้าย่อยทอดต่อไปยังเครือข่ายของระบบการค้ารวมถึงผู้ผลิต

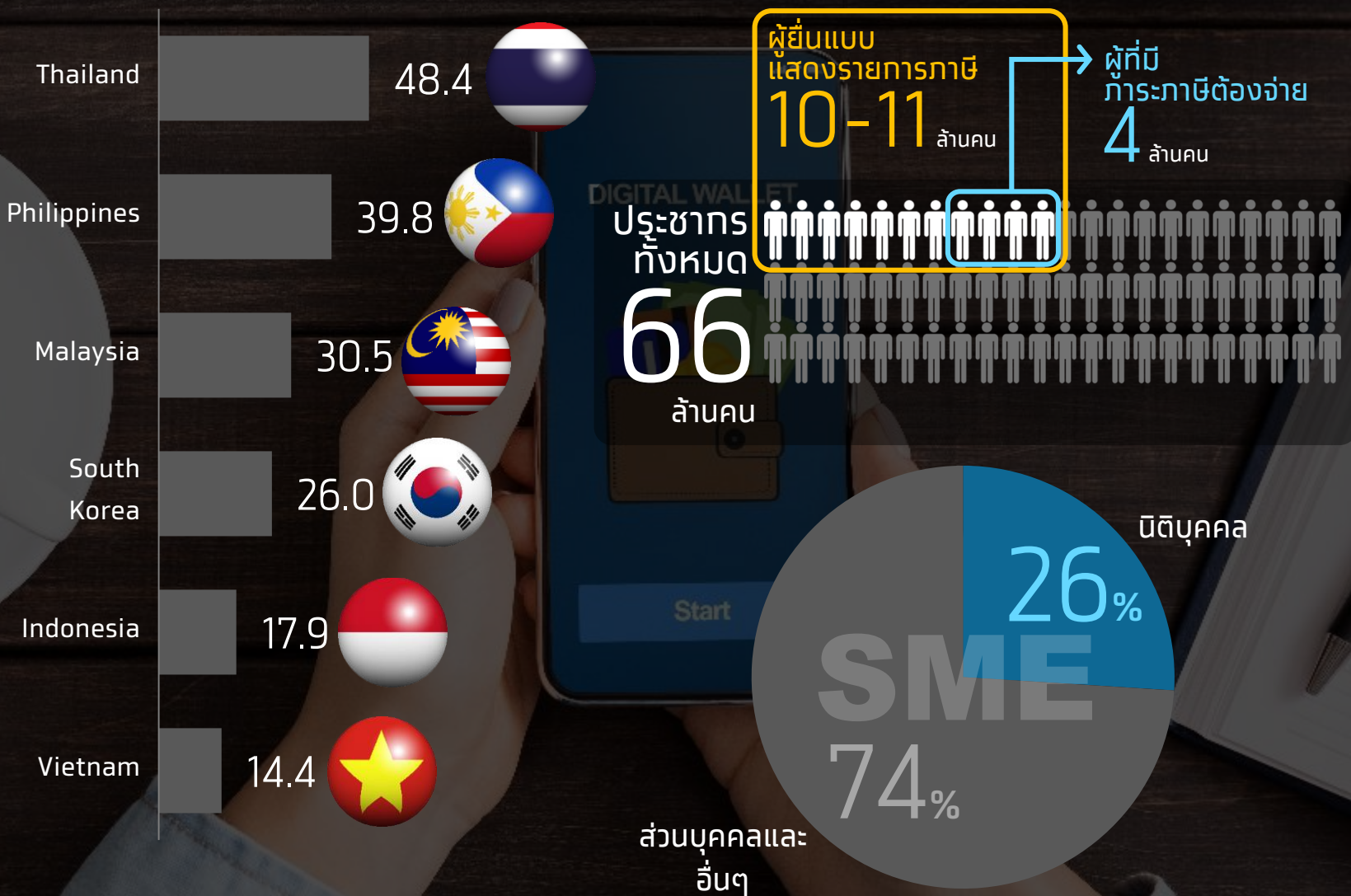
ผลกระทบจากมาตรการนี้ต่อภาคเศรษฐกิจส่วนรวม จะเกิดขึ้นผ่านผลของตัวคูณทวีทางการคลัง (Fiscal Multiplier) ซึ่งสะท้อนกลไกของการจับจ่ายใช้สอย อันจะกระตุ้นให้เกิดการหมุนเวียนของเม็ดเงินในระบบเศรษฐกิจ ผ่านกิจกรรมต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นตามมา คาดว่าตัวคูณทวีทางการคลังอยู่ที่ประมาณ 0.4-0.7 เท่า¹ และส่งผลกระทบต่อขยายตัวของ GDP โดยทางการประเมินไว้ที่ 1.2-1.6% ซึ่งใกล้เคียงกับตัวเลขซึ่งคณะกรรมการ กทร. เคยคาดไว้ที่ 1.0-1.5%²

Krungthai COMPASS มองว่านโยบายนี้ถือเป็นมาตรการ Quick-win ที่จะพลิกดันอุปสงค์ภายในประเทศให้สามารถฟื้นตัวดีขึ้น ทั้งยังกระตุ้นความเชื่อมั่นต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจในระยะข้างหน้า สำหรับตัวเลขประมาณการจีดีพีปี 2567 ล่าสุดของธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ที่ 2.6% ซึ่งต่ำกว่าการคาดการณ์ของสำนักวิจัยหลายแห่งนั้น ยังไม่ได้พิจารณาถึงปัจจัยบวกที่อาจเกิดขึ้นจากโครงการ Digital Wallet อย่างไรก็ตามผลกระทบของการดำเนินโครงการนี้ยังอาจต้องคำนึงผลของการโยกเงินงบประมาณ 2567 ผ่านการจัดสรรเม็ดเงินที่นำมาจากโครงการอื่น รวมถึง Crowding out effect จากต้นทุนทางการเงินที่อาจเพิ่มสูงขึ้นตามการเร่งระดมทรัพยากรการเงินของภาครัฐ

¹ จากการศึกษาของ ธปท. และสำนักงานประมาณของรัฐสภา
² การแถลงข่าวการประชุมคณะกรรมการ กทร. เดือนธันวาคม 2566

Informal economy 2020 (% of GDP) (ซ้าย) ผู้ที่อยู่ในฐานระบบภาษี (ขวา-บน) และสัดส่วนจำนวน SME (ขวา-ล่าง)

ที่มา: World Bank (ข้อมูลปี 2020 ซึ่งอัปเดตล่าสุด ณ มกราคม 2567), กระทรวงการคลัง และ สสว. รวบรวมโดย Krungthai COMPASS

โครงการ Digital wallet

อาจเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยฟื้นเศรษฐกิจนอกระบบเข้าสู่ในระบบมากยิ่งขึ้น

เศรษฐกิจนอกระบบของไทยมีขนาดใหญ่ คิดเป็นสัดส่วนมากถึง 48.4% ของ GDP มากเป็นอันดับ 14 ของโลก จาก 158 ประเทศที่มีฐานข้อมูลของ World bank โดยสูงกว่าค่าเฉลี่ยของโลกที่อยู่ 32.7% และสูงกว่าเกือบทุกประเทศในเอเชีย ไม่ว่าจะเป็นประเทศมาเลเซีย อินโดนีเซีย เวียดนาม ฟิลิปปินส์ และเกาหลีใต้ ซึ่งมีสัดส่วนเศรษฐกิจนอกระบบต่อ GDP ที่เฉลี่ยเพียง 26.7%

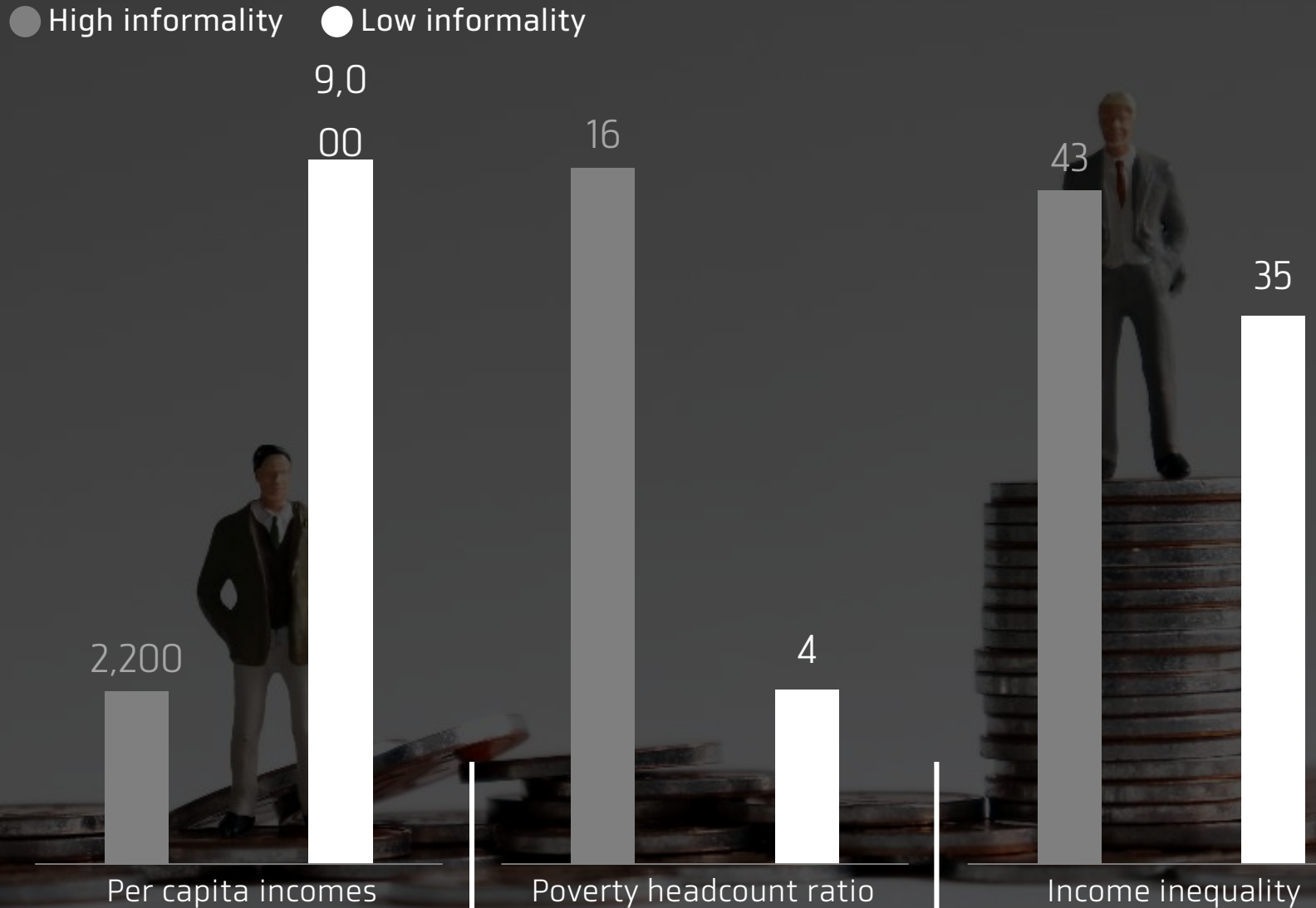
มีข้อมูลประชาชนและธุรกิจ SME ที่อยู่ในระบบค่อนข้างน้อย ส่วนหนึ่งสะท้อนจากการมีผู้ที่อยู่ในฐานระบบภาษีน้อย จากประชากรทั้งหมด 66 ล้านคน มีผู้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเพียง 10-11 ล้านคน และมีธุรกิจนอกระบบจำนวนมาก โดยปัจจุบันนี้ มีจำนวน SME อยู่ราว 3.2 ล้านราย แต่เป็นนิติบุคคลเพียง 8.4 แสนราย หรือคิดเป็น 26% ซึ่งนั่นหมายความว่า มี SME จำนวนมากถึงเกือบ 2.4 ล้านราย หรือ 74% ที่ไม่มีข้อมูลลงบบการเงินในระบบฐานข้อมูลของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า

ประเทศที่มีเศรษฐกิจนอกกระบบขนาดใหญ่มักจะเผชิญปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมหลายด้าน โดยจากการศึกษาของ World Bank พบว่าประเทศที่มีเศรษฐกิจนอกกระบบขนาดใหญ่มักจะมีรายได้ต่อหัวในระดับต่ำกว่า มีปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำสูงกว่า มีการทำกับดูลและธรรมาภิบาลที่แย่กว่า มี Productivity ทั้งมิติของภาคธุรกิจและแรงงานที่ต่ำกว่า มี Resilience ต่อวิกฤตต่างๆ ต่ำกว่า และมีการพัฒนาอย่างยั่งยืนที่ช้ากว่าประเทศที่มีเศรษฐกิจนอกกระบบขนาดเล็ก

ภาครัฐต้องให้ความสำคัญกับการผันเศรษฐกิจนอกกระบบเข้ามาในระบบมากยิ่งขึ้น ซึ่งมาตรการ Digital wallet อาจเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญที่สามารถต่อยอดได้ในอนาคต อีกทั้งยังเป็นการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศโดยอาศัยข้อมูลเป็นแกนกลาง หรือเรียกได้ว่า Data Driven Economy ทำให้เข้าใจปัญหาที่แท้จริง ตั้งอยู่บนข้อมูลที่ดีพอที่จะนำไปสู่การตัดสินใจในการดำเนินนโยบายต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพในระยะถัดไป

Per capita incomes (Constant 2010 U.S. dollars) (ซ้าย) Poverty headcount (ratio) (กลาง) และ Income inequality (Gini coefficient) (ขวา)

ที่มา: World Bank

- โครงการ Digital Wallet ถือเป็นมาตรการด้านการคลังที่จะช่วยพยุงเศรษฐกิจไทยให้สามารถฟื้นตัวได้ดีขึ้น เนื่องจากอุปสงค์ภายในประเทศยังขาดแรงกระตุ้นให้เกิดการใช้จ่าย การอัดฉีดเงินโดยตรงผ่านมาตรการดังกล่าวไปยังภาคครัวเรือนซึ่งกำลังเผชิญปัจจัยกดดันทั้งภาระหนี้และค่าครองชีพในระดับสูงจะช่วยหนุนกำลังซื้อ นอกจากนี้ แรงส่งจากการบริโภคที่เพิ่มขึ้นจะขับเคลื่อนการลงทุนภาคเอกชน ตลอดจนรายได้ประชาชาติโดยรวม อันจะเป็นฐานภาษีและแหล่งที่มาของรายได้รัฐบาลในอนาคต
- อย่างไรก็ตาม การเร่งรัดนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติให้เป็นรูปธรรมและสามารถโอนเงินให้กับประชาชนและร้านค้าที่เข้าร่วมโครงการในช่วงไตรมาสที่ 4/2567 ถือเป็นความท้าทายในการดำเนินโครงการ
- ผู้ประกอบการ โดยเฉพาะขนาด Micro และ SME เช่น ในธุรกิจค้าปลีก และร้านอาหาร รวมถึงธุรกิจอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ควรวางแผนเตรียมพร้อมรองรับโอกาสจากโครงการ Digital wallet ในการเพิ่มยอดขาย ตามเงื่อนไขที่รัฐบาลกำหนด
- นอกจากวัตถุประสงค์เพื่อการกระตุ้นเศรษฐกิจแล้ว ภาครัฐควรใช้โอกาสนี้ ในการต่อยอดสู่มาตรการเพื่อฟื้นเศรษฐกิจนอกระบบเข้าสู่ในระบบมากขึ้น ทั้งในมิติประชาชนและนิติธุรกิจ รวมถึงดึงเอาศักยภาพของข้อมูลที่จะเกิดขึ้นมาช่วยยกระดับการดำเนินนโยบายภาครัฐอื่นๆ ในอนาคต ให้มีประสิทธิภาพ ตรงกลุ่มเป้าหมาย บนแนวทาง Data driven economy และก้าวสู่ Digital economy อย่างเต็มขั้นมากขึ้น